

[Transcript] Dagens Eko / Misstänkt ryska drönare kraschar i Rumänien - därför tonas hotet ner

Milan, vad man tror är ryska drönare har kraschat i Natolandet Rumänien.

Blir det storkrig nu?

Ja, men visserligen så säger ju Natus regler att en vätnad attack mot ett Natoland ska se som en attack mot alla medlemsländer.

Men just nu i den här stundet så vet ingen om det var en vätnad attack, alltså avsiktlig.

Det här är dagens eko med Karl Kadhammar.

Idag, misstänkt ryska drönare kraschar i Rumänien, därför tonas hotet ner.

The Three Seas Summit in Romania kicked off today

Bucharest Rumänien den 6 september 2023.

28 personer sitter kring ett stort rundt bord i en sal med marmorgolv och flaggor längs väggarna.

Det är den årliga konferensen Three Seas Initiative, med 13 länder i central och östeuropa som ska inledas.

Jag skulle vilja läsa till den sista informationen om identifikationen av Rumänien, av komponenter som kan bli en drön.

Men händelsen överskuggas av dramatiska media rapporter från landets gräns till Ukraina.

Ryska anfall i Ukraina kommer ju allt närmare NATO-landet Rumänien och senast igår.

Vi vet att någonting har slagit ner på Rumänsk territorium, precis in till gränsfloden Donau.

Där har delar av vad man tror är ryska drönaruppdragts,

och Rumäniens president Klaus Johannes understriker situationens allvar.

Om det är confirmat att de här elementen belongs till en ryska drön,

så är det en situation som är helt inadmissiva,

och en seriös violation av soverignitet och territoriell integritet av Rumänien, en NATO-alleg.

Gäste Milan Cielevic, östeuropa-korespondent på Sveriges Radio.

Ja Milan, du är ju på plats i Rumänien just nu.

Berätta, vad befinner du nästan?

Jag befinner mig ganska i omedelbar närheten av Floden Donau,

nära den här Donau-Delta, där det har varit en stor dramatik de senaste veckorna, med ryska bombningar mot Ukraina, som ligger alltså på andra sidan Donau.

Och jag är på den här sidan som är Rumänien, jag befinner mig på ett café,

och runt om mig så ser vi egentligen bara fält, det är åkomark,

här är liksom den börjaste delen av Rumänien.

Och den här dramatiken som har utspelat sig på sistone,

hur skulle du säga att den har påverkat Rumänien?

Ja men så här, Rumänien har i allra högsta grad känt av krigets närighet,

eftersom man delvis har sin gräns mot Ukraina då,

och så har man en 25 mil lång kust mot svarta havet,

där det ryska invasionskriget mot Ukraina har intensifierats allt mer,

det har pågått hela tiden blivit mer och mer efter tid,

och redan i början av året så ska ryska robotar passera genom Rumäniens luftrum,

och detta är enligt ukrainiska uppgifter då man ska säga.

Och det här handlar också om robotar som man vet var på väg till Ukraina.

Rumänien förnekade då att robotar passerade,

[Transcript] Dagens Eko / Misstänkt ryska drönare kraschar i Rumänen - därför tonas hotet ner

att de menade istället att den ryska robotfluget nära landets gräns. Rumänien har påverkats av kriget från början, och det har varit en känslig sak också varje gång då har hänt incidenter. Ryssland hoppar av spannmålsavtalet med Ukraina, avtalet kommer inte att förlängas, vi rapporterar flera nyhetsbyråer. Sen Ryssland rogs ur spannmålsavtalet tidigare i juli, eftersom man då inte tyckte att man fick sina villkor uppfyllda, så har den ukrainska kustregionen vid Miljonsstaden Odessa-bombats hårt av Rysslands militär. Och det har man gjort eftersom Ukraina flyttat spannmålsransporterna dit till det här donor och delta som jag befinner mig i nu. Och donor är den floden mot svarta havet som utgör själva gränsen mellan Rumänien och Ukraina. Så står man på den rumenska sidan kan man se över till de ukrainska hamnarna på andra sidan. På vissa ställen, faktiskt mindre än 3-400 meter över till andra sidan. Ryssland sa detta woman, senaste avdelningen stannade de igen. Det är mycket bombatser. I och med jag har lokalbefolkningen klagat på att dröna ofta flyger mycket lågt över Rumäns territorium. Och flera lokalinvån har fått fönster för stöd av tryckvåg och från bombor på andra sidan floden. Och de beskriver också hur de vaknar om mättarna av stora explosioner på andra sidan floden. Är det de här bombningarna som leder till att man hittar de här påstått ryska drönarna på Rumänsk mark? Ja, troligtvis. För natten till måndag den tredje september så bombar alltså ryska stökande ukrainsk hamn i Ismail in till Donau. Och det är inte första gången det händer, men den här gången skiljer sig från tidigare gånger. Morgon där frågade honämligen Ukrainas uttrycktesminister Dimitri Kuleba ut med att Kiv har bildbevis som visar hur ryska drönare har överträtt gränsen till Rumänien under en attliga tank. Bildbevis, hur ser den typen av bildbevis ut? Ja, BBC faktiskt har tittat på de här bildbevisen och enligt BBC så är det väldigt svårt att se vad som egentligen händer och exploderar på filmen. Den visar explosioner, men det är svårt att säga

[Transcript] Dagens Eko / Misstänkt ryska drönare kraschar i Rumänen - därför tonas hotet ner

var någonstans det är och på vilken sida.
Från BBCs sida så sade man att man inte vågade slå fast någonting utifrån den filmen man har sett.
Men i det här skedet, hur reagerar rumenska myndigheter?
Inledningsvis förnekar man uppgifterna.
Och det är Rumäniens uttrycktesminister, Luminita och Odebetsch, som i den här tidpunkten befinner sig på en resa i Berlin, säger att det inte finns några uppgifter som pekar på att ryska drönare ska ha slagit ner eller exploderat i Rumänien.
Och landets president Klaus-Johannis säger under tisdagen då den 5 september att inga drönare eller liknande utrustning är nått Rumänien.
I det här läget hade man inte tillräckligt på fötterna för att säga att ryska drönare har faktiskt slagit ner det man har rapporterat precis då när den här nyheten kommer.
Och ett annat problem när jag har pratat med folk här är att radarsystemet som man använder, det är designat mer kommissionellt, alltså att man ska upptäcka hot på högra höjd. Så drönarna som flyger mycket lägre, de kan man inte se eller ha inte kunnat se på radaren tidigare.
Och sen ska man också hålla i årtanke att de här striderna i och kring donordelt, att de sker på ställen där det är sparsamt och bebotts. Det gör också att man från marken lätt kan missa drönarna. Det finns inte tillräckligt med människor som bor här som ser drönarna komma.
Nu har Rumänien utrustats med vissa radarsystem som man kan se lägre med.
Men de ska ha en kort räckvidd runt 30 km så de räcker inte fullt ut heller.
On Wednesday, Romain's defenseminister, Angel Tilvar, said that he could confirm that parts resembling a drone fell on roaming in territory.
Det som händer sen, efter att initialt har förnekat att det ska ha slagit ned drönare på Rumänsk mark, så hittade rumänska militärexperter delar som man misstänker kommer från drönare i en by som heter Plaro i Tolcea County som det heter.

[Transcript] Dagens Eko / Misstänkt ryska drönare kraschar i Rumänen - därför tonas hotet ner

Och detta är mittemot en ukranska stadionisma in.
Man ska hålla i huvudet
att det som händer är ganska logiskt
att en rumänska ledning alls inte säger för mycket till en början
om de inte vet, för vi är i ett mycket känsligt läge.
Där alltså NATO kan ställas mot Ryssland
och då måste man överväga varje ord.
Så när den ukranska sidan säger
att någonting exploderat över Rumäns territorium
är man noga med från Rumäns hållet
att säga att så har inte skett
om man inte till hundra procent vet att så har skett.
Hur ser de här drönardelarna ut?
Som jag har sett så är det ju olika svarta delar
som enligt militäre experter ska röra som delar till drönare
och identifierade så kallade chaheddrönare
och vilket material det rör sig om det är svårt att bedöma
att det kan vara plast eller koldfiber.
Hur reagerar lokalbefolkningen på det här som har hänt?
Har du pratat med några människor?
Ja men det finns så klart en påtaglig rädsla
för när det bombar så nära folks hem.
Och på natten så kan man ju se enorma explosioner.
Människor som bor nära kan känna tryckvågar
deras rutor skallra.
Och eftersom det bombas bara några hundra meter bort
är det ju inte osannolikt att en olycka kan hända
och det har ju folk med sig.
Man är också rädd för att dra sin i kriget mot Ryssland
eller alla är inte det.
Men en del människor som uttrycker det
är att man inte vill att den romenska ledningen
eller ens ledning ska göra ett misstag.
Så där finns det ju en nervositet.
Samtidigt av andra sidan då,
en kille jag pratade med sa exempelvis att
nej, vi är egentligen inte rädda
och vi tror inte att det kommer att bli eskalerat
här så att vi hamnar i krig med Ryssland.
Det här påverkar oss på olika sätt sa han.
Och det är ju priserna har gått upp
och det stör sig folk som har business här nära.
Och det är ju det som har gått upp.

[Transcript] Dagens Eko / Misstänkt ryska drönare kraschar i Rumänen - därför tonas hotet ner

Och det är ju det som har gått upp.
Och det stör sig folk som har business här nära gränsen.
Det störs också.
Men i det stora hela så säger ju folk att
i läget just nu så är de ju inte rädda
för att Ryssland ska angripa Rumänien just.
Nu senast den natten till i går då
när ny drönare slog ner på Rumensk mark
så var det väldigt nära en militärbas.
Onstånd den 13 september så stöter man då
på fler drönare på Rumensk mark.
Och nu börjar Rumänerna mobilisera.
Vi har beslutat att plocka
runt 600 soldater.
Bland annat så förstärker man gränsen
med 600 soldater.
Man flyttar också mobila skyddsrum
till Plowor då.
Det är stället att man först hittade de första drönarna
som har hamnat ner som ligger precis vid de här.
Hur ser de ut?
Det är ju egentligen enkla betongkonstruktion
och då som man kan krypa in i väldigt låga
så man får ju bara sitta nere
då man kan stå upp rätt i dem
och så är de så att omgärda
av sandsäckar som ska skydda.
Och det är ju så att det är det här
när det ramlar några i oss
och det är då folk kan bli skadade
även om det är ju förmer
som kan väga mycket eller komma
högt uppifrån luften
och då kommer de ju säkert att skydda
de här skyddsrummen.
Så som jag kan se dem.
Gör man något mer?
Ja, helt nyligen så beslutade man också
att stänga luftrummet längs
med hela denna del
på gränsen till Ukraina.
Och det innebär då
att om rumenska försvarsdepartement

[Transcript] Dagens Eko / Misstänkt ryska drönare kraschar i Rumänen - därför tonas hotet ner

så bjuder de ut bemannade och obemannade flygfark hos er att flyga inom 30 km för gränsen till Ukraina och lägre än 4 000 meter.

Det betyder att man nu alltså kan skjuta ner drönare eller annat som kommer in över rumens luftrum.

Men Milan, medan allt det här pågår, har Ryssland sagt något om drönarna på Rumäniens territorium?

Ja, egentligen har Ryssland inte kommenterat de här händelserna.

Rysslands ambassadör i Rumänien kallades upp till Rumäniens försvarsminister.

Så nog Ryssland av Asse om all uppståndelse som är nu efter att de här drönarna har hittats på rumänsk mark.

Men själva har de inte kommenterat händelserna på något sätt.

Söndagen den 17 september tar drönaredramatiken kring Svarta havet en ny vändning, den här gången i Bulgarien, som också är ett natoland.

I turistorten Tjölino, 70 km söder om gränsen mot Rumänien och tvärs över havet från Krimhalvön, upptäcker den bulgariska armén en drönare som bär sprängmedel.

Den ligger på en sten mellan stora klippblock precis in till havet.

Varifrån den kommer eller hur den hamnat

[Transcript] Dagens Eko / Misstänkt ryska drönare kraschar i Rumänen - därför tonas hotet ner

på Bulgariens kust
är inget som meddelas.
Men enligt Bulgariens försvarsdepartement
har det med största sannolikhet
att göra med kriget i Ukraina.
Under måndag den 18 september
genomför den bulgariska armén
en kontrollerad sprängning
av drönaren.
Ja, Milan,
att Rysslands anfallskrig
mot Ukraina riskerar
att kunna spela över
rent fysiskt
på andra länder,
är det något nytt
vi ser nu?
Nej, det är ju inte helt nytt.
Med tanke på alla de hög
teknologiska vaten som används,
kan mycket gå fel och ibland göra det.
Vi har sett tendenser till det tidigare.
I maj blev det exempelvis
känt att en rysk misil
hade landat i en polsk skog
i slutet av förra året
och med en utan stridspets.
2022 dödades två personer
när en felafryrad ukrainsklutt
vans misil följde ner i Polen.
Men om tidigare misiler
vid Någet är enstaka tillfälle
på murkurs,
så handlar det nu
om intensiva stridigheter
som sker precis vid gränsen.
Risken är mycket större
för att Någet ska hamna utanför
att ställa till med skada
i exempelvis Rumänien.
Samtidigt,
om delar av en drönare faller
ner efter att den har skjutits

[Transcript] Dagens Eko / Misstänkt ryska drönare kraschar i Rumänen - därför tonas hotet ner

ner av Ukrainas försvar,
då tror jag inte risken
för en konfrontation
mellan NATO och Ryssland
är särskilt trolig.
För båda sidorna gör nog allt
för att undvika detta.
Och Rumäniens president gjorde ju
rätt kraftfulla uttalanden
kring de här upptäckterna.
Men vad har NATO sagt egentligen?
NATO har
uttryckt stöd för Rumänien
vid olika skynda tillfälle,
men de har inte kommenterat
händelsen mer än så vad jag sett.
Ja, och det där är ju intressant.
Det känns ju som att
återkommande under Rysslands
krig i Ukraina
har varit så att NATO
agerat ganska kyligt
efter de här incidenterna
i Polen som du nämnde tidigare.
Och även nu känns det liksom
att NATO vill tona ner situationen.
Hur ska man förstå det?
Ja, men det är ju just det här
att många gör bedömningen
att NATO gör allt
för att inte eskalera situationen.
Det är ju ganska självklart
för en eskalering,
alltså en direkt konfrontation
mellan NATO och Ryssland.
Det skulle innebära
att vi stod på randen
till ett världskrig.
Och det här vill ingen
vara sig väst eller Ryssland.
Det är också i ljuset av det
man ska se när
rumenska regeringens försiktiga tassande

[Transcript] Dagens Eko / Misstänkt ryska drönare kraschar i Rumänen - därför tonas hotet ner

när det gäller att anklaga Ryssland för det ena eller det andra och varför man i början då gick ut och sa att det inte var några drönare.

Man är oerhört försiktig med att gå ut för hårt och för mycket innan man vet eftersom det kan få så himla stora konsekvenser. Men hur mycket nagg kan man tolerera så att säga?

Hur allvarligt är det här för NATO?

Det är allvarligt för NATO när det passeras gränser och drönare hamnar på fel sida eller misiler.

Men så länge, om vi ska kalla det nagget inte förvandlas till någon till katastrofalt, utan handlar om nedfallande bitar av drönare så kan det ju pågå ett tag utan att det leder till annat än ordkrig och fördömanden.

Och det här är min gissning som men utifrån att när försiktighet gäller för att inte eskalera situationen så tror jag det är så.

Just det.

Samtidigt, hur allvarligt är det här för Ryssland?

De vill väl heller inte provocera NATO för mycket? Vem stressas mest av det här egentligen?

Just nu skulle jag säga att Ryssland har väldigt mycket att förlora på det som sker eftersom man drönar

[Transcript] Dagens Eko / Misstänkt ryska drönare kraschar i Rumänen - därför tonas hotet ner

och flyger så nära
ett annat landsteritorium
så tappar man ju fokus.
Ryssland vill ju
nu upprätthålla ett hårt trycknad
i att stoppa det här
spannmålet
att skeppas vidare
från Ukraina.
Man är säkert medvetenom
på rysk sida alltså
att den större olycka
med döda människor
i ett naturland skulle
vara ett katastrofalt scenarie.
Allt sånt
som tar bort deras
alltså rysslandes fokus
från att bomba spannmålet
är nog störande.
Men,
det är svårt att inte se det här
som att ryska anfallskriget
kriper närmare
NATOs territorium.
Hur ska man tänka ett sådant här läge?
Hur stor är risken
att kriget sprider sig
till det här området?
Det finns ju
ingenting som tyder på
alltså i nuläget
att Ryssland skulle ha ett intresse
av att eskalera kriget
till romanskt eller annat
NATO territorium.
De flesta bedömar sig också
att rysslands militärer
förmåga egentligen bara
räcker till för
att föra krig i Ukraina
och det sista de vill nu
är att skapa konflikter

[Transcript] Dagens Eko / Misstänkt ryska drönare kraschar i Rumänen - därför tonas hotet ner

på fler fronter.
Och,
vad händer nu?
Just nu pågår en utredning
i Rumänien
om vad som händer
när drönarna kraschade i landet.
Men det viktigaste i den
kommer inte vara
exakt vad som hände
utan vad själva
intentionen var.
Det
är avgörande
för hur NATO kommer
att reagera.
Tack, Milan,
för att vara med.
Tack.
Och det
var allt från Dagens Eko.
Vi hörs igen
på måndag.
Programledare
vokalkad Hammar,
gäst Milan Jellevic
och producent var jag,
Marina Nilsson Malmström.
Hör gärna av dig till oss,
Mela på Dagens Eko
att Sverigesradio.se.